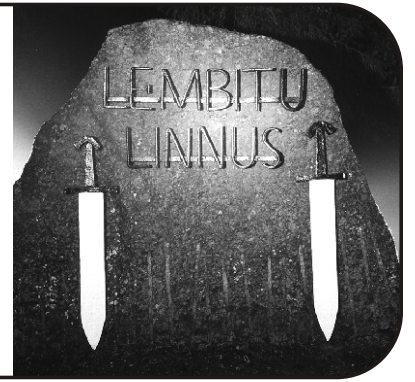

Suure-Jaani linna,
Suure-Jaani valla
ja
Olustvere valla
ajaleht

Nr. 7 (40)
Juuli 2003

LEOLE

JUULI Anno Domini 2003

Juuli. Suur suvi peaks käes olema - aga võta näpust. Tihti tundub aknast välja vaadates, et sügis ongi juba tulnud. Oeldakse, et aastad pole vennad. Kuid ega kurta tohi: piirkonna suvised esindusüritused - Suure-Jaani Muusikafestival ja Olustvere pargipidu - on mõlemad ilmataadi soosingu osaliseks saanud. Kõik väliüritused toimusid ja kui kontserdikorraldajad olid planeerinud, et vaadatakse päikesetõusu, siis nii ka juhtus, hoolimata eelnevate ning järgnevate hommikute sombust ja vihmast. Hea ajastus? Või mõtleb tõesti kuskil keegi meie peale?

Kui vaatame kalendrisse, siis näeme, et juulikuusse jäävad heinamaarjapäev ja seitsmepäev.

Maarjapäevade kohta rääkis vanarahvas, et naised peavad siis punast veini jooma - kui tahavad, et põsed kenasti roosad püsiksid. Üks vanaproua on meenutanud, et sel päeval pani tema ema kõik oma pisikesed tüdrukud ritta ja igaüks sai ühe pisikesepisikese pitsi magusat punast veini. Ja nii igal aastal. Ilusad punased põsed on vanaproual siiani.

Suure-Jaani kihelkonnast on kirja pandud, et heinamaarjapäeval ei tohi heinakuhja teha, pikne lõõb selle põlema. Viljandis aga soovitati just sel päeval vihtasid teha, saavad kõige paremad vihad.

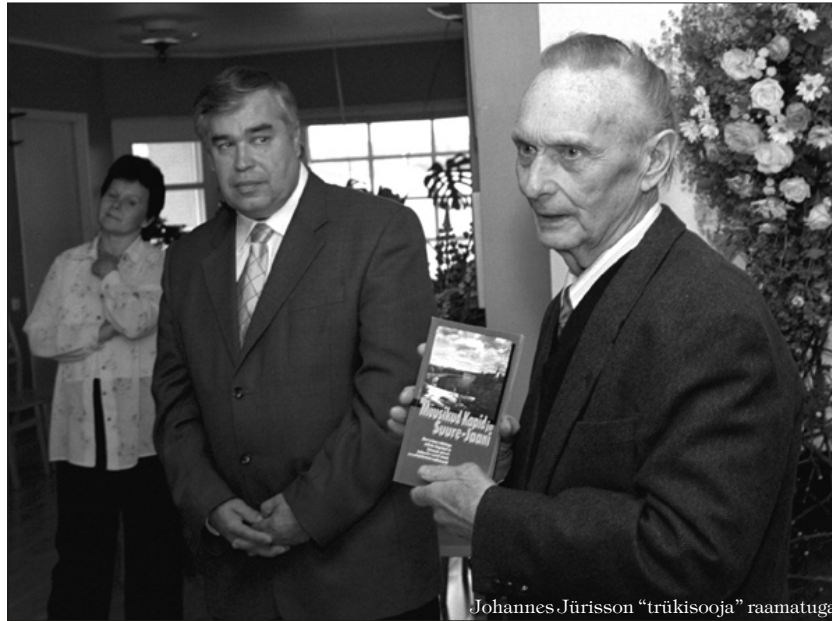
Seitsmepäeval ennustati ilma. Kui sadas, siis jätkus see nii kas seitse tundi, seitse päeva või seitse nädalat. Kui aga sel päeval kasvõi natukenegi kuiva pidas, siis öeldi, et hein saab ilusasti tehtud. Kolga-Jaanis aga räägiti, et sel päeval ei tohi jõe ääres kõndida - palju inimesi upub sellel aastal ära.

Juuli on puhkuste ja veepidude aeg: kuu esimesse poole jäävad Suure-Jaani ja Tääksi Veepidu. Jätkub ka muusikaürituste rida: Suure-Jaanis toimub vabariiklik trompetistide suvelaager ja selles osalejate kontserdid.

Augustikuu kahel esimesel päeval tähistab Suure-Jaani linn oma 65. sünnipäeva. 2. augustil toimub juba 43. korda Järvepidu, eelmisel õhtul on kõik oodatud tasuta sünnipäevakontserdile. Kuuldavasti ootab vaatajaid-kuulajaid ka üks meretagune üllatus.

Ilusaid suveelamusi kõigile!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Johannes Jürisson "trükisooja" raamatuga

Järjekordne festival on ajalooks saanud. Iga aastaga lisandub uusi põnevaid esinemiskohti ja ettevõtmisi. Torredad olid "Arturi Juures" toimunud lõunamuusikatunnid. Interpreetid rääkisid muusikast ja "tegid" muusikat. Kohviku mitte väga suurde ruumi mahtus ühel lõunatunnil rohkem kui kaheksakümmend inimest! Rõõmu tegi, et paljud olid tulnud lastega.

Kui Rahvusvahelise Kapp'i Ühingu üldkogu rääkis eelmisel aastal festivali laiendamisest ja pakkus välja kontserti Olustvere lossis, siis sel aastal toimus seal üks festivali esindusüritustest: Lühima öö ball. Kogu lühike öö oli täidetud suurepärase muusika ja tantsuga. Võrratu elamus oli kuulata suveöös igihaljaid Valgre lugusid Yvetta Raidi esituses, saatjaks Lembit Saarsalu kvartett.

Sel aastal tehti ühingu üldkogul ettepanek viia festival tulevikus "koju kätte" Viljandi inimestele ja miks mitte kaugemalegi.

Suurepärase muusika- ja looduseelamuse said kindlasti kõik need, kes võtsid vaevaks jaanilaupäeval kell kaks öösel (!) tõusta ja rabasse sõita,

et Hüpasaare rabasaarel kammerkontserti nautida. Raba võttis esimesed saabujad vastu vaikuses, kuid varsti kuuldus üle avaruste linnuhääli. Päikesetõusule eelnenud tummi täitsid kaunite helidega Mati Palm, Heiki Mätlik, Neeme Punder ja Aare Tammesalu. Kahju vaid, et Mart Saare radadel ei kõlanud sel korral tema kirjutatud muusikat. Päike tõusis,

Kontsert rabasaarel

Maano Männi lõunamuusikatunnis

Festivalipäevil toimus veel üks oluline sündmus: lugejateni jõudis Johannes Jürissoni kirjutatud raamat "Muusikud Kapid ja Suure-Jaani". Alevi ja linna tekkelugu, kultuurilugu, traditsioonid ja inimesed. Mõnusat lugemist ja äratundmist igale sinise kandi inimesele.

Kõigile tegijatele suur tänu ja jaksu edaspidiseks!

Leili Kuusk

FOTOD: Jaanus Siim

SÕNUMID

“Loitsuke” käis suurel peol

Me käisime “Loitsukesega” 24. mail Viljandis “Sakala Mängudel” tantsimas. Olime enne kõvasti harjutanud, aga kartsime natuke ikka, et midagi võib sassi minna. Pealegi polnud me nii suurel peol varem esinenud.

Vihma hakkas sadama juba siis, kui bussiga Viljandisse sõitsime ja ega pärastki paremaks läinud. Mässisime enast vihmakeepidesse ja läksime staadionile proovi tegema. Seal olid maas mingid märgid, mille juures me pidime tantsima, algul ei saanud keegi neist eriti aru. Teised rühmad vist ka ei saanud, sest kui midagi valesti läks, pidime jälle uuesti tegema. Vihma muudkui sadas ja vahepeal tundus, et asi kisub täiesti viltu. Kui tantsuproov lõppes, läksime koolimajja riideid vahetama ja sealt edasi laulupeole. Laulupeodu oli muidu väga ilus, aga külm oli ja vihma ikka sadas. Tundus, et paljudel oli just siis kõht tühjaks läinud, sest kõik ostsid putkadest süüa ja ajasid omavahel juttu. Vahepeal oli tunne, et esinejaid ei panda

tähelegi: minu arust ei tohiks nii küll käituda. Kui laulupeodu lõppes, kogunesime Vabaduse platsile ja hakkasime seal rongkäigus Kalevi staadionile marssima. Päris uhke oli koos “Ilmatari”, “Loitsu”, Suure-Jaani Gümnaasiumi lauljate ja pillimeestega koos marssida ning oma kodulinna esindada. Meile hüüti kogu aeg: “Elagu Suure-Jaani!” ja “Elagu Loitsuke!” Meie vastasime: “Hurraa!”

Kui olime staadionile jõudnud, peeti kõnesid, lõpuks lasid kõik oma õhupallid taevasse, meie ka - see oli päeva kaunimaid hetki.

Seejärel algas tantsupidu. Kõigepealt esinesid võimlejad, siis rahvatantsijad. Õnneks läks ka meie esinemine korda. Pärast oli selline hea ja rahulik tunne, ei pidanud enam pabistama, sai rahulikult teisi esinejaid vaadata. Ja tore oli veel see, et tantsupeo ajaks oli vihm enast Viljandi kohalt minema sätinud. Päike paistis ja kõik olid rõõmsad.

Rõõmus olin ka siis, kui lõpuks koju jõudsin, sest kõige selle toreduse juures oli päev üsnagi väsitav.

Karl-Jürgen Kivi

XXX Lehola-Lembitu mängud

... mängiti selgi korral linnamäel. Üldarvestuses võitis Vastemõisa vald.

Lõuatõmbamise võistluse võitja viimane jõupingutus

Suur Jaan 2003

... on Kristo Aleksius.

Olustverel nüüd oma Sarvik!

7 juunil toimus Särevärs Agri 2003 raames noorte kokkade grillimise võistlus, mis oli eelvoor 20. juunil Pärnus toimuvale grillifestivalile.

Sellest võttis osa ka kaks Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli võistkonda. Läks väga hästi. Esimesele kohale tuli võistkond "Olustvere NV", koosseisus: Reiko Sülla, Kristo Putnik, Erko Trei ja Mikka Kommussar. Teisele kohale tulid "Romantilised kitsekesed Olustverest", koosseisus: Maive Pool, Anne Olev,

Tuulika Vendelin ja Merilin Lääts. Võistkondi juhendas Elli Vendla. Peaaühinnaks oli barbecue ahi "Sarvik". Kohtunikukogu ja korraldaja poolt kiideti just Olustvere võistlajate väga head esinemise oskust ja suurt indu asjaga tegemisel. Kokanduse eriala õpetatakse Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis põhikooli baasil esimest aastat. Sügisel ootame uut täiendust, nagu ütles võistluste korraldaja Arne Sampka, "teathteliste ja hea fantaasialennuga säravate silmade-ga grillimeistritele

Elli Vendla

Olustvere võistlajad "Sarvikutega"

FOTO: Elli Vendla

ILUSAD ASJAD

Iga päev Suure-Jaani linnas ringi liikuja ei pane võibolla aasta-aastalt ja päev-päevalt toimuvaid muudatusi eriti tähelegi, aga kaugemalt tulnu märkab kesklinnas nii mõndagi uut ja silma rõõmustavat.

Eelmisel suvel sai Suure-Jaani endale "lilleposti", tänavu on sellest välja kasvanud projekt "Lilled linna". Eestvedajateks naisteklubi liikmed. Ühisel istutuspäeval töi igauks kel võimalik ka kodunt lilletaimi kaasa japeenraid sai "rohkem kui mullu".

Kindlasti märkab iga kesklinnas liikuja ka ilusaid helesiniseid sohvalaadseid pinke. Selliseid toredaid, tavalisest pisut erineva kujuga, pinke on linnas kokku 23. Jällegi on tegemist projektiga: Suure-Jaani Gümnaasiumi õpilaste "Pingid linna".

EAS Regionaalarengu Agentuuri kohaliku omaalgatuse programmi st saadi 5000 krooni. Materjali andis Kabala metskond, joonised tegi Avo Järve, töid juhatas Heino Pöder. Tegijateks olid gümnaasiumi 5. - 9. ja 10. klassi poisid. Esimesed tööetused

Priitahelikud pritsimehed pidasid 14. juunil Suure-Jaanis oma simmanit. Tuletõrjetehnika rongkäigus on esiplaanil Suure-Jaanist pärit auto, mille omal ajal ehitas Ilmar Kuresson.

FOTOD: Jaanus Siim

Kõik sõltub meist endist

7. aprilli - Maailma Tervisepäeva - mõtlesime läbi viia Olustvere Papiorgu looduseõpperajal. Kutsusime kaaslasteks Olustvere lasteaia "Piilu". Aga aprillikuu ilmad olid väga tujukad ja ajasid meie plaani nurja. Tervisepäeval korraldasime hoopis retke metsa loomade söögimaja juurde, kaasas toit metsloomadele, sest ilmade halvendamisega läks nendegi elu raskemaks.

Oleme õnnelikud, et meie lasteaed asub looduslikult kaunis kohas, tänavamüra ja heitgaasidest kaugel. Kohe lasteaia piirdeaia taga asub mets, mis peale kaitse tuule eest pakub ka palju tegutsemisvõimalusi.

Ühisürituse viisime läbi sü-

damenädalal, 24. aprillil. Kui me Papiorgu jõudsime, ootasid meid juba väikesed ja suured Piilud. Kohal oli ka Rebane. Selle aasta südamenädala üks juhtlausetest kõlaski nii: "Rohkem rebasetarkust saledust ja väledust, kergust ja andumust laste terveks ja tugevaks treenimisel". Koos Rebasega läksime looduseõpperajale, mille läbimine oli nii mõnele lapsel suur julguse proovilepanek. Täiskasvanute nõuannetel ja toel said kõik hakkama. Turnimise ja ronimise käigus oli aega vaadata ka tuttavaid puid, aga taimekesed olid kõik alles talvunes.

Järgnes ühine piknik. Rebane õpetas kõigile südamesõbraliku laulu, mille ta oli ise luuletanud. Meie toreda ettevõtmise lõpetasid mängud ja laulud.

tunnis, teised tööpraktika ajal. Tegevust jätkus kolmandast veerandist kuni suvevaheajani. Kokku valmistati 25 pinki, kaks neist kingiti tänu-täheks Kabala metskonnale. Loodetavasti tuleb projektile jätk ja linn saab juurde nii pinke kui ka prügikaste.

Pinkidega ühes toonis on kujundatud ka sellel suvel järve kaldale valminud suurim objekt: vaatepaviljon. Paviljon, mis avamisel ristiti Muusikapaviljoniks, ja selle lähedusse järvele paigaldatud purskkaev on ettevõtjate projekt. Kes osales rahaga, kes toetas tööga, kes andis materjali. Kaunis vaatepilt ka hilisel tunnil linna sattunule, sest pimedal ajal on purskkaev valgustatud.

Kõigile suur aitäh!

Leili Kuusk

Südamenädala üritusi oleme korraldanud juba mitmendat aastat ja sellest sai alguse ka tervistedendava lasteaia idee. Osaledes tervistedendavate lasteaedade programmis, olen koostanud projekte, mida on rahastanud Eesti Haigekassa. Projektiraha saab kasutada ürituste läbi viimiseks. Nii oleme teinud ühiseid väljasõite Soomaa Rahvusparki, Raja talu miniloomaada Pärnumaal ja Tartu Tervisekeskusesse Aura. Lastega koos käisime külas Vana-Võidu lasteaia perel.

Veel oleme sõitnud iga lapse kodu vaatama, sest meie lapsed elavad ju vallas ja linnas laiali.

Ilusat päikeselist suve kõigile!

Lia Piirsoo
Kõidama Lasteaia
"Traksik" juhataja

GÜMNAASIUMI LÕPETASID Suure-Jaani Gümnaasium

Urmo-Alari Anvelt
Lille Ilmet
Elen Jänes
Kaidi Kasela
Annika Kass
Kristiina Kivi
Reelika Klettenberg
Toivo Lepik
Margus Leppik
Arvi Linnamägi
Mehis Luuken
Liina Luum
Liina Lööke
Gerli Markus
Mario Moorats
Andrus Mägi
Agge Nugis
Katrín Ots
Priit Ots
Kristjan Palu
Kairi Pau
Martin Pentson
Age Pöder
Ergo Raid
Egle Reinup
Roland Retpap
Keit Ruht
Jaak Siim
Jaak Sild
Kätlin Tints
Allan Tähtla
Liisi Vösa

C. R. Jakobsoni nim Gümnaasium

Diana Ahtamonova
Krista Aidak -
kuldmedal
Laili Kalev
Liina Salusaar - kiitus
väga hea õppeedukuse
eest
Kaupo Voormansik -
hõbemedal

Paalalinna Gümnaasium

Kadi Hansen
Lauri Mikk
Kerli Uusen

Raeküla Gümnaasium

Liina-Karina Mikkor

Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium

Rene Rimmel
Klarika Varik

PÕHIKOOLI LÕPETASID

Olustvere Põhikool

Kairi Järvetar
Laili Järvetar
Regina Lebedeva
Andres Nilson
Indrek Ojaste
Veiko Pau
Ringo Pild
Risto Pild
Siim Raud
Kaili Saarva
Tõnu Säga
Katre Teiva
Kristiina Uusen

Triin Pähklemäe
Rivo Salumets
Allan Taat
Eve Toomsalu
Veiko Tõkke
Taavi Turner
Piret Vasli
Ott Aavasalu
Toomas Aavasalu
Inga Henk
Jorma Härm
Romek Ilves
Maarja Kallasmaa
Tanel Kangro
Kristol Koitla
Siim Kruuse
Taavi Kõvatomas
Kristol Lenk
Liis Linn
Helger Loode
Martin Mutso
Merit Roosioks
Jaanka Sepp
Lennart Sova
Janika Takk
Marek Tints
Alvar Udu
Signe Unt

Argo Heinamaa
Kaja Kask
Annika Kaupmees
Janek Liseiski
Timo Pajo
Allar Pähn - kiitusega
Tuuli Rajamäe
Katrín Suurpere
Riina Steptsenkova
Arvi Tõnne
Merit Varblane

Täaksi Põhikool

Geerika Hein
Jaan Jänes
Kristiina Järvoja
Raiko Jürmann
Erki Kangro
Maili Kapp
Meelis Kapp
Kristiina Kolk
Karli Kullasepp
Amelia Käo
Maarja Laanoja
Kristjan Rajamäe
Piret Ratassepp
Kaupo Saarva
Timo Salumäe

C. R. Jakobsoni nim Gümnaasium

Marko Laan
Marili Lenk

Viljandi Maagümnaasium

Sirli Kolomets

Võhma Gümnaasium

Triinu Raud
Hans Roos

Liina Rätsep
Marko Seerman

KUTSEKOOLI LÕPETASID Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool

Agronoom-talujuht
Maie Kivisild

Sekretäritöö koos
raamatupidamise
lisaoskusega

Kätlin Kullerkupp

Viljandi Ühendatud Kutsekool

Infotehnoloogia
Janek Kivisild -
kiituskiri: õppis vaid
viitele

Puit- ja kiviehitiste
restoreerimine
Janek Riivald

LASTEAIJA LÕPETASID Kõidama Lasteaed "Traksik"

Sirelin Koval
Sander Pelt
Olger Vorobjov
Karla-Kalvar Kupper

Olustvere Lasteaed "Pilu"

Maarja Hiemäe
Gevin Hommik
Liisa Kalda
Kristo Kase
Liina-Liis Liiving

Silvia Luht
Agnes Maisalu
Kaspar Neuman
Annabel Pau
Elis Rahulaan
Kermo Randmäe
Kaupo Salumäe
Heigo Soomets
Sten Suigusaar
Kaisa Uusen
Kevin Valdaru

Suure-Jaani Lasteaed "Sipsik"

Hanna Bakhoff
Kevin Kivimäe
Kuldar Koik
Kaia Kookla
Annel Loite
Ester Nilson
Marit Pöder
Risto Suuder
Edith Takk
Eduard Toom

Sürgavere Lasteaed "Vembu"

Siim Sülla
Aivi Sülla
Kristin Varblane
Kadri Puu

Männimäe lasteaed

Karoliina Grentsmann

Lasteaed "Karlsson"

Rita Puhu

Männimäe Lasteaed- Algkool

Arnika Arula

Olustvere Põhikooli lõpuaktus

Suure-Jaani Gümnaasium

Rein Aasa
Katre Bernhardt
Margus Elizarov
Ketely Keerup
Helen Kõstner
Debi Küppar
Devi Küppar
Kaili Lindla
Martijan Pilkes

Karl Ventsel

Lõpetasid peale järelksamit:

Rasmus Hindriks
Jaana Kester
Liis Siil
Tiina Toome
Siim Vasil

Sürgavere Põhikool

Hele Ahtamonova

Suure-Jaani linnapea ja vallavanem võtsid Olustvere lossis vastu Suure-Jaani Gümnaasiumi tublimaid õpilasi, nende vanemaid ja õpetajaid.

FOTOD: Jaanus Siim

"Loitsu" ja Strauss'i muusika

Olustvere pargipidu

Iga aastaga tundub Lehola koori korraldatav pargipidu jõudu koguvat. Traditsioonilisele koorilaulule, rahvatantsule ja puhkpillimuusikale lisasid seekord võrtsi kaunites kostüümides "Loitsu" tantsijad, saatjaks Straussi muusika.

Väikestele pargipeoliste pakkus kõige rohkem huvi Viljandi Nukuteater. Mõne loo jagu maldasid aga paljud neist isegi romansse kuulata. Viimaseid esitasid Jaana Kukku ja Peeter Konovalov "Ugala" teatrist.

Kõige muu toreda ja huvi pakkuva kõrval oli eriline rõõm väsimatu Rein Vendla puhkpillilastest, kitarrilaagri lastest ja lossi pöningukorrusest. Kalev Saarva korraldatud laagri pea kakskümmend last, peamiselt Viljandi- ja Tallinnast, andsid lossis õpitust väikese kontserdi. Eriti asjalikud tundusid kõige pi-

semad mängijad, kellest noorimal aastaid vaid üheksa. Tublid olid aga kõik. Pöningukorrusel oli huvilistele vaadata härra Vene mööbli kollektsioon. Kuigi paljud asjad olid ajahambast üsna puretud või säilinud vaid osaliselt ja ruumidki enamasti vaid

hädapärast korda tehtud, väärib ekspositsioon kindlasti vaatamist. Suhteliselt väikeste kulutustega on saadud silma rõõmustav tulemus: teie ees avaneb tükike aja lugu - nii nagu ta on säilinud.

Leili Kuusk

Väikesed pargipeolised etendust nautimas

FOTOD: Aita Tampere

ARSTI NÕUANNE

Puuk hammustas

On teada, et puugid võivad levitada peamiselt kahte inimesele ohtlikku nakkust: puukentsefaliiti ja -borrelioosi. Sel aastal pole nende esinemist meie piirkonnas veel registreeritud.

Naha külge kinnitunud puuk tuleb sealt võimalikult ruttu eemaldada. Mida pikem on kontakt, seda tõenäosem on võimalike haigustekitajate suuremas koguses organismi sattumine. Puugi eemaldamiseks on vaja pintsettidega haarata puugi kehast - võimalikult naha lähedalt - ja järsult tõmmata. Kui putuka eemaldamine ei õnnestu täielikult - pea jääb naha sisse - ei juhtu midagi, kuna nakatunud puugil asuvad haigustekitajad seedetraktis (mida enam pole). Pea eraldub mõne aja pärast ise, põhjustades eelnevalt kerge nahaärrituse. Pole õige hakata puugi pead nõelaga välja urgitsema - tagajärjeks võib olla naha mädapõletik.

Peale hammustada saamist tasuks end umbes 35 päeva jooksul jälgida. Borrelioosile (üle 10 cm läbimõõduga punetav laik suvalises kehapiirkonnas) ning entsefaliidile s.o. peajupõletik (kõrge kehatemperatuur, peavalu, oksendamine) viitavate nähtude korral tuleks pöörduda arsti poole. Õnneks põetakse enamuse entsefaliidiviiruse poolt põhjustatud haigestumisi läbi kergekujuliselt; mis meenutab mistahes viirusinfektsiooni. Alla 5 aasta vanustel lastel pole raskeid puukentsefaliidijuhtumeid kirjeldatud. Sageli haigestunu ise ei teagi, et tal oleks puuk olnud, kuna haigusi levitavad ka puugivastsed, kelle hammustus jääb tavaliselt märkamatuks. Entsefaliidi eest kaitseb vaktsineerimine. Praegu alustades saab immuunsuse järgmiseks kevadeks. Borrelioosi vastu vaktsiini pole, kuid õnneks alub haigustekitaja antibiootikumravile.

Marika Teder
Suure-Jaani vallaarst

AJALOORADADELT

Reegoldi kooli 175 aastat

Reegoldi Algkool (algselt Weibstvere) asutati 1828. aastal. Kool oli algselt Lauri talu lähedal asuvas vanas majas, mis pole enam ammu kasutusel, isegi mitte elumajana. 1902. aasta septembris õnnistati sisse uus, punastest tellistest kooli-

maja ja õppetöö võis alata. Hoolimata mitmesugustest raskustest, oli kool ka sõja järgsetel aastatel edukas. 1960 ehitati majale ka teine korrus. 1961/62 õppeaastal alustas kool kaheksaklassilisena, kuid kuue klassi komplektiga, sest õpilasi oli 122. 4. mail 1978 tähistas kool 150. juubelit piduliku aktuse ja kringlisõõmisega

Kohaliku hariduselu 175. aastapäeva tähistamine Paala rahvamajas

Suvealguse päeval, 21. juunil, kogunesid Paala Rahvamaja need, kes kunagi selles majas kooliõpingis istusid, tarkust jagasid või korra ja kohutäie eest hoolitsesid. Heldimusega silmitseti muhklikuks tallatud põrandalaudu, keegi leidis seinakrohvist koolipoisina sinna

urgitsetud augu, vanast rühmapäevikust vaatasid vastu sõprade lapsenäod. Igähelst oli majja jäänud jälg. Õpilasaamatust otsiti omi ja tuttavate hindede.

Huviga silmitseti näitusel väljapandut. 175 aastase hariduse andmise ajaloo vanimad eksponaadid pärinesid aastast 1877 "Regolti walla Päriss koolilaste äraviidetud päewade kiri" ja vanim klassipäevik on säilinud aastast 1896.

Eraldi väljapanek oli kooli nimekaima õpilase kirjanik Albert Kivikase elust ja loo-

Mis on alkoholsõltuvus ja millal on vältimatult vaja arsti poole pöörduda

Alkoholsõltuvus on krooniline ja sageli progresseeruv, eluaegne haigus, mida iseloomustavad:

Tung ja iha alkoholi järele;
Füüsiline sõltuvus alkoholist (pohmeluse seisundi teke peale joomise katkestamist);

Jätkev vajadus alkoholi järele hoolimata sellega seonduvatest väga tõsistest perekondlikest, sotsiaalsetest ja tööalastest probleemidest.

Pole kindlat päevas joodavat alkoholi kogust, mis võimaldaks inimest nimetada alkohoolikuks. On teada, et alkohoolikutel tekib tolerant alkoholi suhtes (vajadus suurendada purju jäämiseks joodava alkoholi kogust). Alkoholsõltuvuse viimases ehk lõppstaadiumis langeb alkoholi taluvus järsult ja piisab vaid paarist õlest, et kogu päev "vines" olla. Pole ka kindlat reeglit, mis ütleks kui tihti peab jooma, et olla alkohoolik. Alkoholisismi võimaldab sedastada aga sõltuvus - fakt, et inimene sõltub alkoholist või loodab selle päästvale toimele oma igapäevases elus.

Alkoholism põhjustab palju probleeme. Alkoholism suurendab meeolu languse (depressiooni) tekkimise ja enesetappude riski. Alkoholismil on samuti suur osa kuritegudes, liiklusõnnetustes ja koduses vägivaldas. Alko-

holismil on oma roll ka juhuslikus rasestumises ning haigestumisel muudesse narkomaaniasse ja AIDS'i. Alkoholsõltuvus põhjustab mitmeid kehalisi haiguseid nagu maksa kärbumine, südame rütmihäired, maohaavand ja ajurahandus. Alkoholismi tekkes on olulised nii pärliligid tegurid kui sotsiaalsed faktorid. Elustiiliga kaasnevaid tegureid nagu alkohoolikutest sõbrad, alkoholi kerge kättesaadavus ja keerulised probleemid isiklikus elus võivad olla hoopis olulisemad kui pärlilikkus.

Kas sul on probleeme alkoholiga?

Probleemidele alkoholiga viitab hommikune pits, et rahustada närve või võidelda pohmelusega, kassiahastus ja süütunne liigse joomise tõttu. Sageli esinevad mõnest päevast kuni kuuajalised joomaperioodid. Üksinda joomine. Enam ei toituta korralikult ega hoolitseta oma välimuse eest. Juuakse sageli mälukaotuseni. Juhitakse joobnuna autot. Vägi-joogi pudeleid peidetakse kõrvaliste pilkude eest. Tekivad meeolu- ja isiksushäired. Alkoholi mürgine toime sisorganitele põhjustab hommikust oksendamist, kätevärisemist, näopunetust, tuimust, nõrkust või kipitustunnet kätes või jalgades.

Haiguse kulg

Enamikul alkohoolikutest on alkoholiga seotud probleemid tekkinud kahekümne ja neljakümne eluaasta vahel. Peale seda jääb alkoholism krooniliseks, ta-

õpilaste ringis ja juulikuus oli vilistlaste kokkutulek. Samal aastal leidis aset ka suur muudatus: kool reorganiseeriti taas algkooliks. Põhjuseks oli ruumipuudus, mis takistas kaasageste õppekabinettide loomist. Algkool tegutses kuni 1997. aastani.

Alates 1997. aasta sügisest töötab majas Paala Rahvamaja, andes lastele võimaluse laulda, pilli ja palli mängida, tantsida, tegeleda kunstiga, proovida oma näit-

lejavõimeid ja kasutada arvutit. Kõigil on võimalus laenutada kirjandust, lugeda ajalehti-ajakirju. Alates kevadest on avatud noortetuba. Kooskämiskohana kasutavad maja ka vanemaealised, pidevalt kostub kangastelgede kõlksumist (töötatakse neljal teljel). Vana maja seinete vahel käib endiselt elu ja meelepärast tegevust leidub kõigile.

Tiiu Sepp

mingust. Tema alustas 1907. aastal selles majas oma koolituled.

Pargi põlispuude all Olustvere koori kaunikõlalist laulu kuulanud kokkutulnuid sundis jahe õhtu vahepeal saali end kohvi ja kringliga soojendama ning turgutama minema. Siis oli jälle jaksu kuulata rahvamaja laste ja noorte etteastet ning 29 aastat direktoriametit pidanud Kaljula Koppeli huvitavat "koolitundi". Lõbusat eluvust tekitasid endise õpetaja Maret Merila mälestused selles majas veedetud aegadest.

Sõbrad ja tuttavad üles leitud, istuti edasi laua taha juttu vestma või siirduti parki peoplatsile, kus juba mängis muusika ja süüdati lõke. Pidu kestis varaste hommikutundideni.

Kooli vilistlaste poolt aitasid kokkutulekut korraldada härra Enn Gregor ja perekond Vösa. Rahvamaja tänab veel Suure-Jaani vallavalitsust, härra Andrus Keerd'i, Suure-Jaani linnaraamatukogu ja Rahvamaja noortetoonoori. Suur tänu kulutatud aja ja vaeva eest.

Tiiu Sepp

valiselt eluaegseks haiguseks. Alkohoolikul on joomisest hoidumine väga raske. Ta võib olla pikemat aega kaine, kuid pidurid alkoholi suhtes on kadunud ja võttes esimese pitsi tekib jälle uus joomaperiood. Abiks võivad olla tugev toetus perekonna poolt ja lävimine korralike, alkoholi mitte tarvitavate sõpradega.

Alkoholsõltuvuse ravi

Ravi võtmeküsimuseks on aidata patsiendil alatiseks lõpetada või normaliseerida alkoholi tarvitamine. Esimeseks sammuks on inimese võõrutamine alkoholist. Edasi saab kasutada kas ravi alkoholist täielikuks loobumiseks või uut nn Sinclair'i meetodit, mis vähendab iha alkoholi järele ja võimaldab kolme kuni neljakuulise ravi järel hakata mõõdukalt joo-

ma ja oma alkoholitavitamist soovikohaselt kontrollima.

Inimestele, kellel on alkoholiga probleeme, oskavad kiiret nõu anda teie perearst ja lähim psühhiaater. Alkoholsõltuvuse ravile spetsialiseerunud raviasutusi on Eestis kaks: Tallinnas Wismari haigla ja Tartus A-kliniik.

A-kliniiku psühhiaater
Laur Toomaspoeg

A-kliniik Riia 13, Tartu, k o d u l e h e k ü l g :
www.akliinik.ee,
infotelefon 07 427 888.

Pakutavatest teenustest täpsemalt ka "Leole" nr 32, november 2002 lk 8.

KLÕPS

Jahimajas võis fotograaf muusikafestivali ajal ka selliseid külalisi tabada. Ivalo Randalu.

Kui istud, vaata igaks juhuks ringi?

FOTOD: Jaanus Siim

